

Fermierii din raionul Dubăsari, duble victime ale transnistrenilor și ale pandemiei

Regimul secesionist de la Tiraspol a blocat accesul proprietarilor terenurilor situate la est de șoseaua Râbnița-Tiraspol sub pretextul pandemiei de Covid 19.

În plină perioadă a lucrărilor agricole de primăvară, regimul separatist de la Tiraspol a blocat din nou accesul proprietarilor terenurilor situate după drumul Râbnița-Tiraspol. Autoritățile secesioniste și-au calificat acțiunile drept măsuri împotriva prevenirii pandemiei de Coronavirus, doar că aceste acțiuni sunt orientate numai

împotriva locuitorilor satelor aflate sub jurisdicția Chișinăului. În localitățile controlate de Tiraspol, lucrările agricole se desfășoară în regim obișnuit.

Directorul SRL Agro-Tiras, Ștefan Driga, din Cocieri, Dubăsari, lucrează peste 200 de hectare de pământ situat după șoseaua Râbnița–Tiraspol. „Din cauza carantinei, au pus posturi [militare] chiar în jurul satului [Cocieri]. Dacă înainte posturile erau instalate la drumul Râbnița–Tiraspol, acum sunt instalate chiar în jurul satului”, ne-a declarat fermierul.

Blocurile de beton au fost instalate în interiorul terenurilor localității, fapt ce aduce prejudicii enorme proprietarilor din cauza că nu își pot lucra pământul, potrivit unei angajate a primăriei din localitate.

COMUNA COCIERI ESTE ÎNCERCUITĂ DE POSTURI MILITARE

Un alt fermier, Valeriu Băcioi, din Doroțcaia, arendează peste 1.500 de hectare în zona cu pricina. El ne-a declarat că a anunțat imediat Biroul politici de reintegrare al Republicii Moldova despre acest blocaj.

„Pe moment, este blocată orice mișcare. Nici cei care au pașapoarte transnistrene nu au voie să treacă de aceste posturi”.

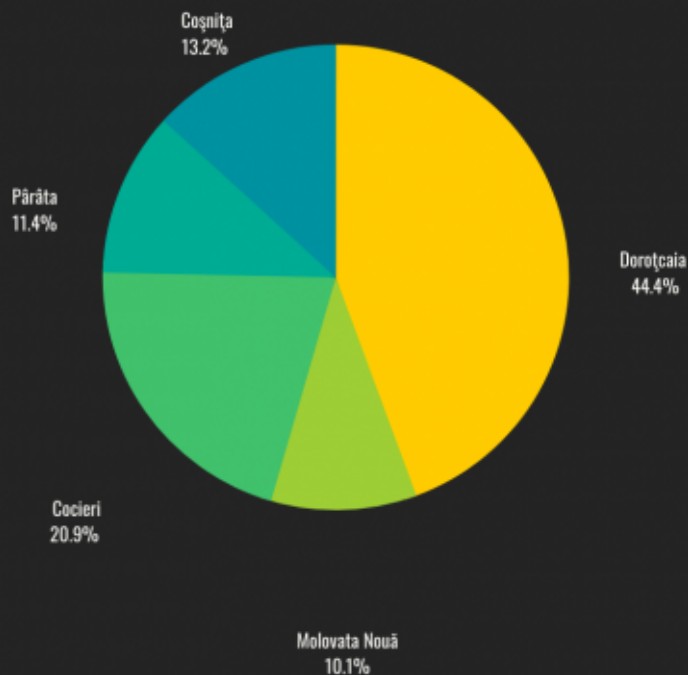
Nina Diordiev, secretara Consiliului local Doroțcaia, a afirmat că „vreo patru agenți economici” din localitate lucrează pământurile cu pricina. „Oamenii au început să lucreze aceste pământuri în toamna anului 2018 și nu au avut de atunci probleme. Lucrările sunt stopate din cauza epidemiei de Coronavirus”, a ținut să sublinieze angajata primăriei.

În același timp, fermierii ne-au informat că lucrările agricole în regiunile controlate de Tiraspol se desfășoară în regim obișnuit. Acest fapt demonstrează că acțiunile regimului separatism nu reprezintă altceva decât măsuri de intimidare a

locuitorilor aflați sub jurisdicția R. Moldova.

Potrivit inginerului cadastral al Primăriei satului Pârâta, șase agenți economici din această localitate arendează pământ în zona respectivă. Femeia ne-a explicat că majoritatea locuitorilor dețin câte 35 de ari după această șosea și „nu le este convenabil” să îl lucreze individual. Aceeași sursă ne-a anunțat că a expediat Direcției Agricultură și Cadastru a Consiliului Raional Dubăsari o listă a persoanelor și a unităților de tehnică agricolă, furnizată de agenții economici, care vor putea trece să lucreze pământurile lor ocupate după instalarea posturilor de control.

TERENURILE SITUATE DUPĂ DRUMUL RÂBNIȚA-TIRASPOL

**3831
DE HECTARE**

**872
DE HECTARE**

**1800
DE HECTARE**

**986
DE HECTARE**

**1143
DE HECTARE**

Şeful Direcţiei Agricultură și Cadastru al Consiliului Raional Dubăsari, cu sediul în satul Coşnița, Sergiu Guvir, ne-a confirmat că a solicitat celor cinci primării să întocmească, în comun cu agenții economici, o listă a persoanelor și a unităților de tehnică agricolă care urmează să aibă acces în zonă pentru a efectua lucrările de primăvară.

BIROUL POLITICI DE REINTEGRARE „DEPUNE TOATE EFORTURILE”

Localitățile Molovata Nouă, Doroțcaia, Cocieri, Pârâta și Coşnița din raionul Dubăsari au pământuri cu suprafața de 6.496 de hectare, potrivit lui Sergiu Guvir, după drumul Râbnița–Dubăsari–Tiraspol. Aceste pământuri constituie proprietatea locuitorilor satelor menționate mai sus și sunt arendate în prezent de 40 de agenți economici, a precizat Sergiu Guvir.

Solicitat să se pronunțe pe marginea măsurilor aplicate de regimul de la Tiraspol pentru „a combate” pandemie cu Coronavirus, ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ion Perju, a subliniat că „nu există restricții pentru desfășurarea lucrărilor agricole de primăvară, cu condiția [respectării normelor sanitare impuse](#)”.

Şefa Secției politici de reintegrare a Biroului politici de reintegrare, Aurelia Barbaroș, ne-a declarat că oficialii moldoveni „depun toate eforturile” pentru a debloca accesul fermierilor la terenurilor lor.

Problema terenurilor agricole aflate la est de șoseaua Tiraspol–Dubăsari–Râbnița a apărut în 1998. Administrația secesionistă de la Tiraspol a instalat atunci posturi pe drumul Tiraspol–Râbnița. În 2004, regimul secesionist de la Tiraspol a interzis accesul celor peste 5.000 de proprietari a 8.600 hectare de pământ.

CUM A APĂRUT PROBLEMA TERENURILOR

Pământul situat la est de șoseaua respectivă include atât

loturile locuitorilor raionului Dubăsari, cât și cele din domeniul public și de stat. Este vorba de fâșii forestiere și porțiuni de iazuri etc.

Drept consecință, terenurile au rămas în paragină, iar societățile agricole au suportat pierderi imense. Mai mult, unele întreprinderi au falimentat, cel mai mult au avut de suferit gospodăriile individuale mici.

Doar în satul Doroțcaia au avut de suferit circa 1.400 de proprietari de terenuri. Problema acestei localități a fost cea mai gravă, deoarece circa 92% din terenurile sale agricole sunt amplasate la est de drumul Râbnița–Tiraspol, controlat de administrația separatistă de la Tiraspol.

În 2006, criza terenurilor a fost soluționată printr-un paliativ în urma presiunii organismelor internaționale. Fermierii au semnat niște contracte pentru trei ani cu administrația raionului Dubăsari controlată de Tiraspol în baza cărora aveau drepturi să își lucreze pământurile.

Numai că în 2009, după ce au expirat contractele, fermierii nu au mai avut acces la terenurile lor până acum doi ani.

SOLUȚIA IDENTIFICATĂ CONTRAVINE DREPTURILOR CONSTITUȚIONALE

Autoritățile moldovenești au acoperit o parte din pierderile provocate de această incertitudine. De exemplu, Guvernul R. Moldova a oferit fiecărui proprietar de teren agricol din această zonă câte 1.229 de lei pentru hectar.

În august 2018, în urma negocierilor dintre Guvernul R. Moldova și regimul de la Tiraspol, s-a ajuns la reactivarea mecanismului instituit în 2006. De data aceasta, administrația raională Dubăsari, aflată sub controlul Tiraspolului, a oferit niște certificate valabile pentru 20 de ani pentru 40 de agenți economici ce vor lucra terenurile arendate de la localnici.

Doar că această soluție contravine legislației naționale. Deși autoritățile constituționale de la Chișinău au recunoscut drepturile de proprietate ale locuitorilor raionului Dubăsari asupra terenurilor, țăranii sunt forțați să accepte certificatele impuse de regimul secesionist de la Tiraspol.

Subliniem că regimul separatist de la Tiraspol consideră cele nouă localități ale raionului Dubăsari rămase sub jurisdicția Chișinăului drept „teritorii aflate temporar sub ocupația R. Moldova”. Această declarație este propagată intens de posturile locale de TV sau radio, inclusiv în timp de criză.

Ion Manole, directorul executiv al Asociației Promo-LEX, organizație care acordă asistență juridică proprietarilor terenurilor din această zonă, a declarat că Tiraspolul reacționează sistematic pentru a înrăutăți situația locuitorilor din raionul Dubăsari.

„Tiraspolul nu renunță la aceste teritorii și încearcă să aplice metoda biciului și turtei. Pe de o parte, atrage locuitorii prin unele facilități, pe de altă parte, le creează condiții prin care să îi intimideze.”

Comentând situația aceluiași terenuri, fostul membru al Comisiei Unificate de Control, colonelul SIS Ion Leahu, a menționat că Tiraspolul consideră drept hotar segmentul de drum Camenca–Tiraspol.

„Fermierii au căzut sub incidența măsurilor de combatere a epidemiei de Coronavirus. Eu cred că Tiraspolul va permite totuși fermierilor să își lucreze pământul deoarece ne aflăm în perioada investițiilor în aceste suprafețe. Din experiența celorlalți ani, Tiraspolul ar putea să interzică recoltarea roadei ca să și-o însușească apropiații regimului separatist.”

DECIZIILE CEDO ÎN CAZUL PROPRIETARILOR DE TERENURI DIN RAIONUL DUBĂSARI

În cazul acestui litigiu, Curtea Europeană a Drepturilor

Omului (CEDO) a pronunțat în iulie 2018 prima hotărâre – cauza „Sandu și alții împotriva Moldovei și Rusiei” –, prin care a dat câștig de cauză celor 1.646 de proprietari de terenuri agricole și celor trei societăți comerciale agricole.

CEDO a obligat Rusia să plătească pentru fiecare fermier câte 1.500 de euro, iar companiilor agricole câte 5.000 de euro în calitate de prejudicii morale. În același timp, CEDO a dispus ca Guvernul rus să achite prejudicii

materiale celor trei companii agricole în valoare totală de 245.800 de euro. Mai mult, Rusia trebuie să plătească 20.000 de euro pentru cheltuieli de reprezentare. În total, autoritățile ruse au de plătit 2.749.800 de euro. În februarie 2020, CEDO a emis o hotărâre într-o altă cauză privind fermierii din raionul Dubăsari – „Oprea și alții împotriva Moldovei și Rusiei”.

Înalta Curte a recunoscut din nou Rusia responsabilă de încălcarea dreptului de proprietate sau folosință asupra cotelor de teren. CEDO a dispus încasarea a 63.000 de euro de către cei 42 de reclamânți pentru prejudiciul cauzat și alte 4.000 de euro pentru costuri și cheltuieli de reprezentare, se menționează într-un comunicat al Promo-LEX.

Ion Manole a precizat că Rusia nu a plătit niciun ban acestor oameni. De altfel, după cum nu a plătit nici în urma altor litigii ce se referă la încălcările din stânga Nistrului, cu excepția cazului Pisari.

„Pentru noi, avocații și apărătorii drepturilor omului, reprezentanții victimelor abuzurilor și încălcărilor drepturilor omului din regiunea transnistreană a R. Moldova, contează în primul rând să avem posibilitatea de a monitoriza fără obstacole situația din acest teritoriu, dar și

instrumente eficiente pentru a le apăra atunci când sunt constatate. Drepturile fundamentale ale omului nu pot fi negociate, acestea trebuie promovate, garantate și apărate.”

Articolul este elaborat în cadrul proiectului „Promovarea Drepturilor Omului în Transnistria”, implementat de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar oferit de National Endowment for Democracy.